

SUHHDANNE

Ennuste

KEVÄT

2024

s. 8

Käännne luvassa
loppuvuodesta

ETLA

4

Luovutaan investointi-
paketista, ehdottaa
Aki Kangasharju

19

Julkiset investoinnit
kasvavat, yksityiset
eivät

25

Hyvät uutiset vähissä
valtionaloudessa

SUHDANNE

Suhdanne Ennuste Kevät 2024

Julkistamispäivä: 26.3.2024.

Kaikki Etlan vapaasti ladattavat ennusteet löytyvät säännöllisesti päivitettäviltä suhdanne.fi-sivuilta tai osoitteesta etla.fi/ennusteet. [Suhdanne.fi](http://suhdanne.fi) -sivustolta löytyvät myös kaikki Suhdanteen taulukot ja kuviot erikseen ladattavaksi.

ISSN: 0787-9342.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA

Arkadiankatu 23 B, 00100 Helsinki
www.etla.fi

Sisällys

Talouspolitiikka

Luovutaan investointipaketista	4
--------------------------------------	---

Suhdanteen yhteenveto.....6

Kansainvälinen suhdannekehitys.....	11
Ulkomaankauppa.....	15
Investoinnit	19
Yksityinen kulutus.....	21
Julkinen talous	24
Tuotanto.....	27
Työllisyys.....	30
Hinnat ja kustannukset.....	32

Ennusteryhmä.....35

Luovutaan investointipaketista

 Aki Kangasharju, Toimitusjohtaja, Etlä

HALLITUS ETSII LISÄSÄÄSTÖJÄ kevään kehysriihessä. Hallitusohjelman investointipaketin tuotonäkymä on niin heikko, että siitä luopuminen – tai vähintään merkittävä pienentäminen – vähentäisi velanoton tarvetta. Luopuminen palauttaisi myös valtiontalouden kehysjärjestelmän uskottavuutta.

EU:n finanssipoliittiset säännöt palaavat voimaan ensi vuonna. Niiden mukaan Suomea uhkaa Euroopan unionin alijäämämenettely, sillä säännöissä on edelleen tuttu 3 prosentin alijäämän raja.

Valtiovarainministeriö ennusti joulukuussa, että Suomen julkisen talouden alijäämä on tänä vuonna 3,5 prosenttia suhteessa kansantuotteeseen. Etlän numero tässä ennusteessa on 3,4 prosenttia.

Uutta sääntöjen tulkinnassa on se, että raja ei ole ehdoton. Vasta puolen prosenttiyksikön ylitys on tarpeeksi merkittävä, että siitä voi koitua seurauksia. Seurauksia syntyy vasta silloin, jos tällainen alijäämä ei ole jäämässä tilapäiseksi tai poikkeukselliseksi.

Molempien ennusteiden mukaan alijäämä pienenee tulevina vuosina. Lisäksi hallitus on suunnittelemassa miljardiluokan lisäsopeutuksia tämän kevään kehysriiheen. Alijäämään sisältyy myös hävittäjähankintoja, jotka voidaan perustella poikkeuksellisiksi ja tilapäisiksi lisäyksiksi.

Tältä osin vaara siis ohi – säännöissä pysytään.

Varsinainen ongelma onkin muualla. Se syntyy omien sääntöjen kiertämisestä. Kotimaisten julkisen talouden tavoitteiden pitäisi olla ylikansallisia kireämmät, koska EU-sääntöjen tarkoitus on lähinnä estää pahimmat romahdukset ja niistä aiheutuva kriisien leviäminen rajojen yli (Kuusi ym., 2023).

Valtiontalouden kehysmenetelmä ei ole kuitenkaan enää pitävä. Rinteen/Marinin hallitus hylkäsi kehukset pandemian, sodan ja inflaation varjolla. Nykyinen hallitus kiertää niitä vielä huterammista syistä. Hallitusohjelman neljän miljardin euron investointipakettia ei ole kirjattu kehysmenoihin kuin pieneltä osaltaan.

Kehyksiä aiotaan nostaa sitä mukaa, kun investoinnit etenevät. Tämä rikkoo toista kymmentä vuotta voi-

massa ollutta periaatetta, jonka mukaan vaalikauden alussa asetettua menokattoa ei ylitetä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV huomauttaa joulukuuisessa finanssipolitiikan tarkastusraportissaan, että järjestely on puutteellinen ja poikkeuksellinen, eikä se pidä muutosta perusteltuna. Käytännössä linjaus tuo investoinneille erillismenettelyn kehysbudjetoinnissa.

Voidaan kysyä, mitä kehysbudjetoinnista on jäljellä, jos hallitus aikoo lisätä investointiohjelmansa kehykseen sitä mukaa kun ohjelmaa toteutetaan. Kun kehukset haudataan, samalla menetetään paras ankuri julkisen talouden kurinalaisuudelle.

Kotimaisessa investointipaketissa on muitakin ongelmia. Hallitus pyrkii painamaan julkisen talouden alijäämän yhteen prosenttiin vuonna 2027. Investointiohjelma heikentää tavoitteen saavuttamista.

Investointiohjelma kasvattaa alijäämää, sillä merkittävä osa investoinneista on heikkotuottoisia. Mitkään investointilaskelmat eivät osoita järkeviä tuottoja esimerkiksi Turun tunnin junan rakentamiselle.

Investointipaketti sisältää myös ihan tavanomaisia kulutusmenoja, kuten määrärahan hoitojonojen purkuun. Nämä panostukset eivät tuota rahaa valtion kassaan, vaikka hyvinvointia lisäävätkin.

Hoitojonojen purkuun osoitettaville määräaikaissille panostuksille käy helposti kuten edellisen hallituksen

tekemälle ammattikoulujen opetushenkilökunnan lisäykselle. Koska menojen osoite on yhteiskunnallisesti hyvä, määräaikaiset lisäykset muuttuvat todennäköisesti ajan myötä pysyviksi.

Hallituksella ei ole kuitenkaan päätöksiä siitä, että pakettiin kuuluvat panostukset olisivat vain tilapäisiä ja ne lopetettaisiin esimerkiksi vaalikauden loppuun. Kun paketin rahoitus perustuu kertaluonteiseen omaisuuden myyntiin, kasvaa alijäämä uudelleen myyntitulojen ehdyttyä.

Koska valtionvelan korko nousee koko ajan selvemmin positiiviseksi, kannattaisi investointipaketin rahoitukseen käytettävän omaisuuden myynnin tuotto ennemminkin suunnata suoraan valtionvelan lyhentämiseen eikä tuottamattomiin investointeihin. Tai vielä parempi olisi, jos paketista luovuttaisiin kokonaan.

Investointipaketista luopuminen – tai vähintään sen voimakas pienentäminen – olisi paikallaan kevään kehysriihessä, jossa etsitään uusia tapoja tasapainottaa julkinen talous. Jos paketissa on hyödyllisiä osia, niiden rahoitus täytyy löytyä kehyksestä. Se myös helpottaisi sopeutustarvetta muualla julkisessa taloudessa ja palauttaisi kehysjärjestelmän uskottavuutta. •

Kirjallisuus

Kuusi, T., Kuusela, O.-P., Puonti, P., Ropponen, O., Valkonen, T. & Vihriälä, V. (2023). Suomen finanssipolitiikan sääntökehikon toiminta ja kehittämistarpeet. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:21.

Suhdanteen yhteenveto

Odotus palkitaan

- ✓ **SUOMEN TALOUS KASVAA** tänä vuonna 0,3 prosenttia eli jää kutakuinkin viime vuoden tasolle. Alkuvuonna bkt vielä supistuu, mutta loppuvuodesta suhdanne jo kääntyy. Ensi vuonna Suomen bkt:n kasvu ylittää 1,4 prosenttiin.
- ✓ **YKSIKÄÄN KYSYNTÄERÄ** ei kasva merkittävästi tänä vuonna. Viime vuonna investoinnit supistuivat, mutta kehitys kääntyy kuluvan vuoden edetessä. Yksityinen kulutus pysyi sinnikkäästi hieman edellisvuoden tasoa korkeampana. Myös viime vuonna bkt:ta heiluttaneiden varastojen kehitys normalisoituu.
- ✓ **JULKISET INVESTOINNIT** paikkaavat yksityisten investointien heikkoutta. Kansainvälinen kysyntä palautuu vetäen viennin kasvuun. Samalla kasvaa kuitenkin myös tuonti, eikä nettovienti kasva riittävästi tukeakseen kunnolla taloutta.
- ✓ **YKSITYISEN KULUTUKSEN JA INVESTOINTIEN** kasvu käynnistyy kunnolla ensi vuonna. Sen sijaan julkinen kulutus ei hallituksen sopeutusohjelman myötä tue kasvua ennustevuosina. Ensi vuonna myös asuinrakentaminen vilkastuu.
- ✓ **SUURIMMAT RISKIT** liittyvät geopolitiiseen tilanteeseen ja rahapolitiikan kehitykseen.
- ✓ **TYÖTTÖMYYSASTE** nousee tänä vuonna 7,4 prosenttiin mutta laskee jo ensi vuonna. Myös viimevuotinen työllisyysasteen lasku jää väliaikaiseksi.
- ✓ **KULUTTAJAHINTAINFLAATIO** pysyy varsin matalalla tasolla ennustejakson aikana ja on tänä vuonna 1,4 prosenttia.
- ✓ **JULKINEN ALIJÄÄMÄ** pysyy 3 prosentin tuntumassa vuoteen 2026 saakka, jolloin velkasuhde ylittää 80 prosenttia.

INFLAATION TAITTUMISTA ODOTETTIIN kuin kuuta nousevaa. Kun inflaatio lopulta taittui, aloimme odotella sen hidastumista Euroopan keskuspankin 2 prosentin tavoitteeseen. Nyt, kun tavoite on euroalueella hyvin lähellä ja Suomessa jo lähes alitettu, odotamme keskuspankin ohjauskoron laskua. Korkotason lasku ja näkyvä alhaisemmasta korkotasosta on viimeinen lenkki ketjussa, jonka jälkeen odotus vihdoinkin palkitaan ja suhdanne kääntyy kohti parempaa. Uskomme käänteeseen tapahtuvan jo tänä vuonna, vaikka heikko alkuvuosi painaa koko vuoden talouskasvun alas 0,3 prosenttiin.

Maailmanpankki kuvasi kuluva vuosikymmentä maailmantalouden menetetyksi vuosikymmeneksi. Taustalla on kuitenkin erilaisia kehityskulkuja. Kiinan kasvu hidastuu ja jää valtionjohdon tavoitteista, mutta Yhdysvallat menee Euroopasta ohi siitäkin huolimatta, että Yhdysvaltojen keskuspankki Fed kiristi rahapolitiikkaa euroalueen EKP:ta nopeammin. Synnä on tietysti myös se, että Eurooppa kärsi Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamasta energiakriisistä toisin kuin energiaomavarainen Yhdysvallat.

Myös euroalueen sisällä on varsin erilaisia kehityskulkuja. Suomessa rakennusinvestoinnit supistuvat jo toista vuotta peräkkäin samalla, kun Etelä-Euroopan investointibuumi vain laantuu. Taustalla ovat talouksien erilaiset rakenteet. Matkailu on auttanut Etelä-Euroopan palveluvaltaisten maiden talouskasvua pysymään plussalla. Sitä vastoin Suomessa ja Saksassa tärkeässä roolissa olevat teollisuus ja rakentaminen ovat vetäneet maiden talouksia etunenässä taantumaan. Saksan teollisuutta vaivaavat myös rakenteelliset ongelmat, erityisesti autoteollisuuden rakennemuutos ja edullisen venäläisen kaasun puute. Ranskan teollisuutta on puolestaan energiakriisin keskellä hyödyttänyt ydinvoima. EU:n elpymisvälineen tulonsiirrotkin näyttävät lopulta ajoittuneen suhdanteen kannalta oikein, vaikkakaan ei juuri niihin maihin, joissa suhdanne heikkenee eniten.

Euroopan keskuspankki odottaa tällä hetkellä tilastoja euroalueen palkoista, ja viime kädessä tietoa palveluinflaation hidastumisesta. Vasta tämän jälkeen se on valmis päättämään ensimmäisestä ohjauskoron laskusta, jota odotamme kesäkuulle. Vahva palvelujen kysyntä on auttanut euroalueen talouskasvua pysy-

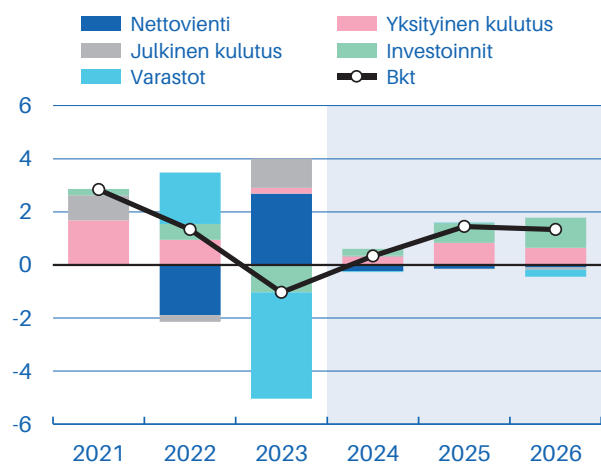
mään plussan puolella, mutta sen kääntöpuolena palvelujen hinnat – eli pääasiassa palkat – ovat nousseet muita inflaation eriä nopeammin.

Suomen vienti palautuu jo tänä vuonna mutta lähtee kunnolla vetämään vasta ensi vuonna, kun keskeisten vientimarkkinoidemme Saksan ja Ruotsin talouskasvu vahvistuu. Useilla toimialoilla viennin pohja näyttää jo olevan saavutettu, mutta epävarmuutta aiheuttavat maaliskuussa alkaneet lakot. Tälläkin kertaa lakot vaikuttanevat eniten metsäteollisuuteen. Palvelutase pysyy miinuksella vuoteen 2026 saakka, vaikka ICT-sektorin viennin odotetaan palautuvan kuopasta. Matkailutase jää pysyvästi heikoksi.

Vaikka suhdannekäänteeseen ajoittuu tänä vuodelle, kunnan talouskasvua joudumme odottamaan vielä ensi vuoteen, jolloin Suomen bkt:n kasvu ylittää 1,4 prosenttiin. Kasvu on investointien ja kotitalouksien kulutuksen varassa. Vuoden 2022 ostovoimakriisistä huolimatta yksityinen kulutus on Suomessa pysytellyt lievässä kasvussa. Tällekin vuodelle ennustamme melko vaatimatonta yksityisen kulutuksen kasvua. Kotitalouksien ostovoima paranee tänä vuonna, ja säästämisaste palautuu positiiviseksi. Hallitus kuitenkin jatkaa julkisen talouden sopeutusta, ja myös veronkiristykset ovat mahdollisia, mikä puolestaan hillitsee säästämisasteen ja kulutuksen kasvua.

Investoinnit kääntyvät tänä vuonna laaja-alaiseen mutta vaatimattomaan kasvuun. Yksityiset investoin-

Kontribuutio bkt:n kasvuun, %-yksikköä

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S24.1/y18

nit kasvavat kunnolla vasta ensi vuonna, ja tänä vuonna niiden heikkoutta paikkaavat julkiset investoinnit infraan ja t&k:hon. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat tänä vuonna vielä jokin verran vuositasolla, vaikka ennustamme käänteen tapahtuvan jo tämän vuoden aikana.

Julkisessa taloudessa hyvät uutiset vähissä

Talouden suhdanne on tällä hetkellä heikko, mutta käänne tapahtuu omalla painollaan, eikä erityisiä

politiikkatoimenpiteitä tarvita. On kuitenkin asioita, jotka eivät odottelemalla parane: Suomen pitkän aikavälin talouskasvunäkymät ja julkisen talouden rahoitusasema.

Hallituksen sopeutusohjelman toimia toteutuu ennustejaksolla reilun kolmen miljardin euron verran. Samaan aikaan myös monet menot kasvavat: paikallishallinnon monivuotinen palkkaohjelma, t&k-rahoituslaki, sote-menot, korkomenot, indeksisidonnaiset eläkkeet – sekä infrainvestoinnit, joita hallitus rahoittaa noin kolmella miljardilla eurolla myymällä valtion omaisuutta. Vaikka investointiohjelma ei kasvata jul-

Suomen huoltotase						
Huoltotase-erä	Arvo, mrd. e ²		Määrän muutos edellisestä vuodesta, %			
	2023	2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
Bruttokansantuote markkinahintaan	277,6	1,3	-1,0	0,3	1,4	1,3
Tuonti	114,9	8,4	-7,1	4,4	5,4	4,0
Tavarat	74,4	5,2	-10,8	2,8	4,6	5,5
Palvelut	40,5	15,4	1,2	5,3	6,8	1,6
Kokonaistarjonta	392,5	3,3	-2,8	1,5	2,6	2,1
Vienti	113,7	3,6	-1,7	3,8	5,2	3,8
Tavarat	82,4	2,1	0,4	1,0	4,3	4,0
Palvelut	31,3	7,3	-7,4	11,5	7,0	3,4
Investoinnit	64,8	2,5	-4,2	1,1	3,2	4,8
Yksityiset	53,6	2,7	-4,1	0,3	3,9	3,1
Julkiset	11,2	1,3	-4,3	5,0	-0,1	12,5
Kulutus	215,6	0,9	1,7	0,4	1,1	0,8
Yksityinen	145,7	1,8	0,4	0,6	1,6	1,3
Julkinen	69,9	-1,0	4,5	0,1	0,0	-0,3
Varastojen muutos ¹	-1,6	1,9	-4,0	0,0	0,0	-0,3
Kokonaiskysyntä	392,5	3,3	-2,8	1,5	2,6	2,1
Kotimainen kysyntä	278,8	3,2	-3,3	0,5	1,6	1,4
Julkinen kysyntä	81,1	-0,7	3,2	0,8	0,0	1,5
Huoltotase-erä	Hinnan muutos edellisestä vuodesta, %					
	2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E	
Bruttokansantuote	5,4	4,8	2,3	2,4	2,1	
Tuonti	19,4	-3,3	-4,0	-2,0	0,2	
Vienti	18,6	-4,8	-3,8	-1,6	-0,1	
Investoinnit	6,5	4,7	2,3	2,0	1,9	
Kulutus	5,9	4,3	2,1	2,3	2,1	

¹ Kontribuutio bkt:n kasvuun, %-yks., sisältää tilastollisen eron. ² Käyvin hinnoin. Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

kista velkaa, se kasvattaa alijäämää lähes sopeutusohjelman verran. Julkista alijäämää kasvattaa myös työttömyysvakuutusmaksualennus ja siitä seuraava sosiaaliturvarahastojen ylijäämien pieneneminen. Tämäkään toimi ei kasvata velkaa vaikka näkyikin suurempana alijäämänä.

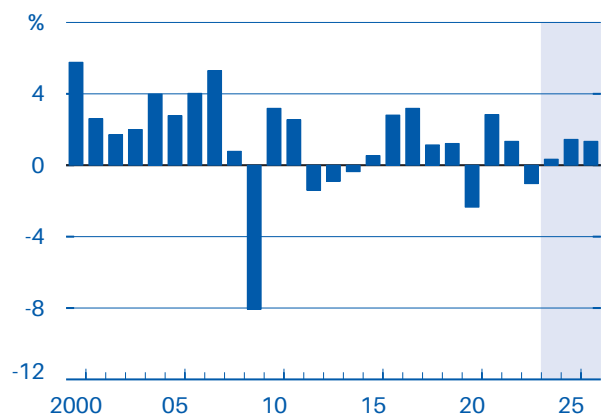
Uudistuneina voimaan astuvat EU:n finanssipolitiikan säännöt kirittävät hallitusta pienentämään nimenomaisesti alijäämää. Jotta myös velkaantumisen taittuu, on toimien kohdistuttava ensisijaisesti velkaantuneisiin sektoreihin eli valtion, kuntiin ja hyvinvointialueisiin. Lisäksi, jotta talouskasvu ei kärsi, on julkista taloutta sopeutettava talouskasvulle vähiten haitallisin keinoin.

Julkisella taloudenpidolla ja talouskasvulla on merkitystä. Esimerkkinä Suomelle tästä käy ehkä hieman yllättäenkin Italia, jonka talous kasvoi viime vuoden lopulla, kun taas Saksan ja Suomen supistuivat. Italian talouskasvun myös odotetaan jatkuvan Saksaa voimakkaampana. Italian pääministeri Giorgia Melonin ponnistelut budjettialijäämän supistamiseksi, Italian talouden kohentuneet näkymät ja Saksan ta-

louden haasteet heijastuvat myös valtionlainojen korkokustannuksiin: maiden välinen korkoero on laskenut alimmilleen kahteen vuoteen.

Markkinat siis palkitsevat Italian pyrkimyksiä edistää talouskasvua ja samalla pienentää julkista vajetta. Siinä tavoitetta Suomellekin. •

Bruttokansantuotteen muutos

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/y01

Eräitä keskeisiä ennusteita

	2021	2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
Kuluttajahintainflaatio, %	2,2	7,1	6,3	1,4	1,0	1,5
Ansiotason muutos, %	2,4	2,4	4,2	3,8	3,1	2,7
Työn tuottavuus, %	0,8	-1,2	-0,6	0,5	1,0	0,9
Työttömyysaste, %	7,7	6,8	7,2	7,4	6,9	6,6
Työllisyysaste, %	76,7	78,4	77,9	78,1	79,2	79,9
Kansainvälinen kustannuskilpailukyky, % ¹	-3,3	-0,4	-0,6	1,9	0,3	-
Vientikysyntä, %	6,3	3,1	1,0	1,5	2,1	-
Vaihtotaseen jäämä, % bkt:sta	0,4	-2,4	-1,4	-1,7	-1,4	-1,1
Teollisuustuotanto (tuotos), %	3,7	1,5	-2,0	-0,1	3,0	3,0
Julkinen rahoitusasema, % bkt:sta	-2,8	-0,5	-2,5	-3,4	-2,9	-3,2
Julkinen velka, % bkt:sta	72,6	73,5	75,8	78,6	79,6	81,4
Euribor 12 kk, %	-0,5	1,1	3,9	3,3	2,8	2,2
Euroalueen bkt, %	5,9	3,4	0,5	0,8	1,7	1,7
Euroalueen kuluttajahintainflaatio, % ²	2,6	8,4	5,4	2,5	2,0	2,0

¹ Nimelliset yksikkötyökustannukset kilpailijamaissa suhteessa Suomeen. ² Yhdenmukaistettu indeksi.
Lähteet: AMECO (Euroopan komissio), Eurostat, European Money Markets Institute (EMMI), OECD, IMF, China National Bureau of Statistics (NBS), Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/y02t

Kansainvälinen suhdannekehitys

Inflaatio taittui viime vuonna, ja ohjauskorkojen laskut alkanevat tänä vuonna. Kiristynyt rahapolitiikka vaikuttaa viiveellä ja heikentää tämän vuoden kasvunäkymiä. Alkuvuonna talouskasvu euroalueella on vaatimatonta, mutta loppuvuonna löystyvä rahapolitiikka alkaa tukemaan kasvua. Yhdysvalloissa kasvu on tänä vuonna euroaluetta voimakkaampaa. Euroalueella talouskasvu nopeutuu taas ensi vuonna.

Rahapolitiikka tukee euroalueen talouskasvua loppuvuonna

MAAILMANTALOUDEEN NÄKYMÄT ovat heikentyneet hieman syksystä. Arvioimme maailmantalouden kasvavan 2,8 prosenttia tänä ja 3,3 prosenttia ensi vuonna. Vuonna 2026 kasvu jatkuu reilun 3 prosentin vauhdissa. Arviomme ei poikkea oleellisesti merkittävimpien maailmantaloutta ennustavien tahojen näkemyksistä. Kehittyneet taloudet kasvavat selvästi hitaammin kuin kehittyvät taloudet ennustehorisontilla.

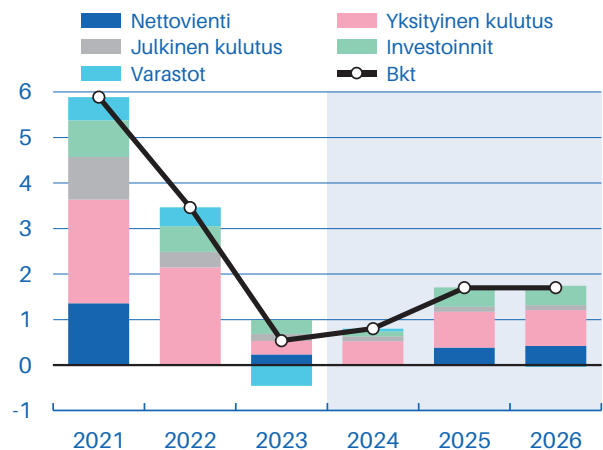
Voimakas inflaatio on hidastunut eri puolilla maailmaa, ja keskuspankkien odotetaan laskevan korkojaan tänä vuonna. Monet Etelä-Amerikan maat sekä Puola ja Sveitsi ovat jo aloittaneet korkojen laskut. Merkittävimmistä talouksista vain Kiina ei ole joutunut nostamaan ohjaukorkoaan, ja Japani teki ensimmäisen noston vasta hiljattain.

Inflaatio ei ollut itsestään ohimenevää. Tarjontapuolen ongelmat ovat väistyneet ja raaka-aineiden sekä energian hinnat ovat laskeneet merkittävästi, mutta niiden hintapiikki on vahvan kysynnän tukemana välittänyt talouden muihin hintoihin ja palkkoihin. Näin pohjainflaatio ja palveluinflaatio on ollut myös voimakasta. Keskuspankit ovat joutuneet nostamaan

ohjaukorkojaan tuntuvasti. On epävarmaa, mitkä ohjaukorkojen tasot riittävät inflaatiotavoitteiden saavuttamiseksi tulevina vuosina.

Ukrainan sodan lopputulema on edelleen avoin ja eskaloituminen on yhä mahdollista. Sodan alettua EU-maissa on pyritty korvaamaan venäläistä tuontienergiaa ja lisäämään korvaavia energiamuotoja.

Kontribuutio euroalueen bkt:n kasvuun, %-yksikköä

Lähteet: Eurostat, Macrobond, Etlä.

ETLA S24.1/k37

Energiansaatavuus ja -hinnat eivät tänä talvena muodostaneet merkittävää haittaa EU-maille, koska energiantuonnin uudelleen organisoiminen ja varautumisen lisäksi talvi oli ennätyslämmin. Gazan sodan myötä geopoliittiset jännitteet ovat kasvaneet Lähi-idässä, mutta toistaiseksi globaalit talousvaikutukset ovat pysyneet lievinä. Myös Kiinan ja lännen välien viileneminen muodostaa edelleen riskin maailmantaloudelle. Kasvaneiden geopoliittisten jännitteiden takia länsi pyrkii lisäämään taloudellista riippumattomuutta. Tilanne on vaikea, koska esimerkiksi Kiinan ja lännen taloudelliset kytkökset ovat syvät.

Maiden välisen tukikilpailun (”subsidy race”) voidaan nähdä kummunneen reaktiona muuttuneeseen globaaliin geopoliittiseen viritykseen sekä tuotantoketjujen haurauteen. Yhdysvaltojen *Inflation Reduction Act* -tukipaketilla ja EU:n *Next Generation EU* -tukipaketilla pyritään lisäämään korkeanteknologian tuotannon sijoittumista USA:han ja EU:hun. Nyttemmin myös EU:n suuret yksittäiset maat näyttäisivät alkavan tukemaan tällaisia hankkeita aiempaa merkittävämmillä summilla kansallisesti. Riskinä on, että tämä rapauttaa EU:n yhtenäisyyttä ja vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla. Kaikkiaan Yhdysvaltojen,

EU:n ja Kiinan markkinainterventiot voivat kiihdyttää globaalia inflaatiota, koska vähäpäästöisten energiamuotojen tuotannossa tarvittavien raaka-aineiden ja väli tuotteiden kysyntä vahvistuu. Lisäksi länsimaiden kääntymisen protektionistisempaan suuntaan heikentäneen maailmankaupan kehitystä.

Suomen vientikysyntä kasvaa hitaasti

Vastoin selvästi heikompia kasvuennusteita Yhdysvaltojen talous kasvoi viime vuonna 2,5 prosenttia. Yhdysvaltain hyvän kasvun odotetaan jatkuvan myös tänä ja ensi vuonna. Työllisyystilanne Yhdysvalloissa on pysynyt edelleen vahvana ja avoimia työpaikkoja on yhä paljon. Myös työvoimakustannusten kasvu oli viime vuonna voimakasta. Inflaatio on hidastunut selvästi Yhdysvalloissa ja odotusten mukaan inflaatio on lähellä 2 prosenttia vuoden 2024 lopulla. Yhdysvaltojen talous kesti korkotason nousun odotuksia selvästi paremmin.

Euroalueen talous kasvoi viime vuonna 0,5 prosenttia. Ennustetta tälle vuodelle on korjattu vähän alas-

Kansainvälisen talouden ennusteita

	2021	2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
Bkt:n määrän muutokset alueittain, %						
Maailma	6,3	3,3	2,9	2,8	3,3	3,3
Yhdysvallat	5,8	1,9	2,5	1,8	2,0	2,0
Euroalue	5,9	3,4	0,5	0,8	1,7	1,7
Saksa	3,1	1,9	-0,3	0,8	1,3	1,5
Ruotsi	5,9	2,7	0,0	1,0	2,0	2,5
Kiina	8,4	3,0	5,2	4,7	4,5	4,5
Keskeisiä korkoja¹, %						
FED ohjaukorko	0,3	1,9	5,2	4,8	3,7	3,0
EKP ohjaukorko	0,0	0,6	3,8	4,1	3,0	2,6
Euribor 12 kk	-0,5	1,1	3,9	3,3	2,8	2,2
Euroalueen inflaatio ja työttömyysaste, %						
Inflaatio	2,6	8,4	5,4	2,5	2,0	2,0
Työttömyysaste	7,7	6,7	6,5	6,5	6,4	6,4

¹ Vuosikeskiarvo. Lähteet: OECD, Eurostat, EKP, FED, European Money Markets Institute (EMMI), Macrobond, ETLA.

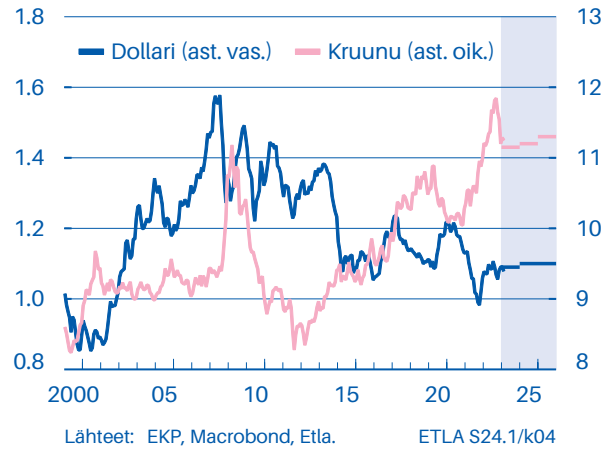
päin, koska kiristyneen rahapolitiikan arvioidaan vaimentavan talouskasvua tänä vuonna aiemmin arviotua enemmän. Vuonna 2025 kasvu on jo selvästi nopeampaa. Työmarkkinatilanne euroalueella on edelleen vahva mutta jo selvästi viilentynyt. Esimerkiksi Saksassa avoimia työpaikkoja on huomattavasti alkuvuotta vähemmän, ja työttömien määrä kasvoi viime vuonna. Inflaatio on hidastunut, mutta työvoimakustannusten kasvu oli viime vuonna voimakasta. Palveluinflaatio, joka muodostaa merkittävän osan pohjainflaatiosta, onkin tullut hitaasti alas viime kuukausina.

Ennustemme mukaan sekä FED että EKP aloittavat korkojen laskut kesällä. Korkoja lasketaan kuitenkin hitaammin kuin niitä nostettiin. Vuoden 2025 aikana koronlaskut jatkuvat. Euron kurssi kävi viime vuonna lähellä pandemiaa edeltänyttä keskimääräistä (2015–2019) tasoaan mutta laski jälleen vuoden lopulla. Oletamme euron kurssin jäävän vielä tänä vuonna keskimääräisen tason alapuolelle Yhdysvaltojen voimakkaamman talouskasvun takia. Korokoeron oletetaan olevan tulevina vuosina melko stabiili. Euro vahvistuu hieman vuonna 2025, kun euroalueen kasvu kiihtyy ja talouteen liittyvä epävarmuus hälvenee.

Kiinan talouden odotetaan kasvavan vajaa 5 prosenttia tänä vuonna ja seuraavana kahtena vuotena. Kiinan taloudessa on paljon riskitekijöitä, jotka voisivat heikentää merkittävästi maan talouskasvua ja siten myös maailmantaloutta. Japanin talouden odotetaan kasvavan noin prosentin vauhdissa. Intian talous kasvaa ennusteperiodilla voimakkaasti yli 6 prosenttia vuodessa.

Odotusten mukaisesti Saksan talous supistui viime vuonna hieman ja Ranskan sekä Italian taloudet kas-

Euron valuuttakurssit

voivat jonkin verran. Ruotsissa yksityinen kulutus supistui selvästi, mutta vastoin ennusteita voimakkaan nettoviennin takia koko talous ei supistunut. Vaihtuvista koroista ja kuluttajien velkaisuudesta huolimatta Ruotsin koko talous näyttäisi selvinneen vain pienin vaurioin. Britannian talouden odotetaan kasvavan tänä vuonna vaimeasti ja kiihtyvän jonkin verran ensi vuonna. Baltian maissa kasvu oli viime vuonna heikkoa. Tänä vuonna Baltian maiden talouden odotetaan kääntyvän selkeään kasvuun, joka kiihtyy ensi vuonna.

Monet Suomen keskeisistä vientimaista kasvanevat tänä vuonna heikosti. Poikkeuksiakin on, esimerkiksi Yhdysvaltojen taloudelta odotetaan vahvaa kasvua. Kaikkiaan Suomen vientikysyntä kasvaa kuitenkin keskimääräistä hitaammin tänä vuonna. Kasvu kiihtyy ensi vuonna mutta ei keskimääräistä kasvua nopeammaksi. •

Ulkomaankauppa, investoinnit, yksityinen kulutus

Vientikysyntä nousee hieman viimevuotisesta, mutta tavaravienti kärsii lakkoilusta ja euromaiden vaisusta kehityksestä. Vienti lisääntyy reippaasti vuosina 2025–2026, kun euroalueen kasvuvauhti nousee selvästi. Investoinnit kasvavat tänä vuonna vähän. Investoinnit kääntyvät tänä vuonna laaja-alaisesti hitaaseen kasvuun, mutta vuositasolla kasvu jää vaatimattomaksi. Yksityiset investoinnit eivät kasva vuositasolla, mutta huomattavat julkiset investoinnit nostavat koko investointien vuosikasvua. Yksityinen kulutus alkaa vahvistua vuoden loppupuolella, kun korkojen aleneminen on ilmeisempää ja talousnäköymät alkavat yleisemmin parantua.

Ulkomaankauppa

Tavaraviennin arvo laskee tänäkin vuonna vaikka määrä kasvaa

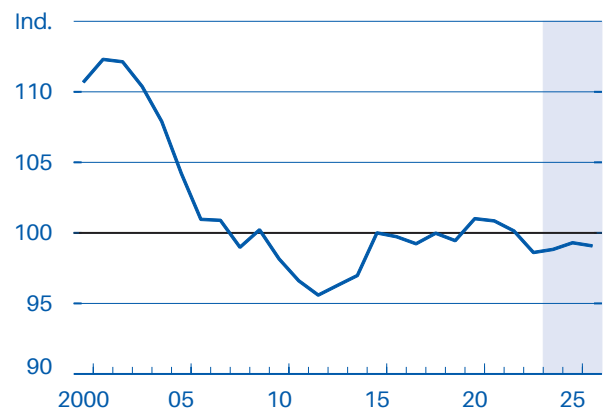
TAVARAVIENNIN JA -TUONNIN ARVO supistuu tänäkin vuonna, mutta selvästi viimevuotista vähemmän, alenevien vienti- ja tuontihintojen seurauksena. Tavaraviennin määrän odotetaan kasvavan noin prosentin tänä vuonna. Useilla toimialoilla pohja näyttää jo olevan saavutettu, ja vientinäkymiä parantaa euroalueen viimevuotista hieman korkeampi talouskasvu. Ennusteeseen liittyy kuitenkin tavanomaista enemmän epävarmuutta maaliskuussa alkaneiden lakkojen takia. Jos lakot jatkuvatkin huomattavasti kahta viikkoa pidempään, vienti voi jäädä ennustettua pienemmäksi.

Ensi vuonna euroalueen talouskasvu nousee tuntuvasti, ja myös koko maailmantalouden kasvuvauhti kiihtyy selvästi. Niinpä tavaravienti kasvaa reippaasti vuosina 2025–2026. Tavaratuonti kehittyy viennin tahdissa. Nettoviennin kontribuutio bkt:n muutokseen on vielä tänä vuonna positiivinen, mutta seuraavina vuosina lievästi negatiivinen. Kauppataseen ylijäämä pienenee selvästi tänä vuonna, mutta pysyy ennustejaksolla tavanomaista suurempana. Palvelutaseen alijäämä puolestaan kutistuu tuntuvasti tänä vuonna mutta jää sekin suureksi. Vaihtotaseen alijäämä kasvaa jonkin verran tänä vuonna mutta pienenee tämän jälkeen vuosi vuodelta.

Lakko ja euroalueen heikko tilanne jarruttavat viennin kasvua tänä vuonna

Yhdysvaltojen talous kasvaa tänä vuonna selvästi syksyllä arvioitua enemmän, ja myös Kiinan kokonais-tuotannon ennustetta on hieman nostettu. EU on

Vaihtosuhte, 2015=100

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/u01

kuitenkin edelleen useimpien toimialojen päämarkkina. Etlan näkemyksen mukaan euroalueen bkt kasvaa kuluvana vuonna selvästi aiemmin arvioitua vähemmän. Olemme siksi tuntuvasti alentaneet tavaraviennin ennustettamme tälle vuodelle.

Arvioimme nyt, että tavaraviennin määrä lisääntyy tänä vuonna noin prosenttiin. Ennusteessa on otettu huomioon kahden viikon pituisen lakon vaikutukset. Eniten AKT:n ja muiden SAK:n liittojen lakko vaikuttaa metsäteollisuuteen. Näin kävi myös helmikuussa 2023 ahtaajien lakon aikana. Viime vuoden lakko näkyi loppujen lopuksi vain muutamien toimialojen koko vuoden vientiluvuissa. Esimerkiksi koneiden ja laitteiden vienti jäi helmikuussa normaalia pienemmäksi, mutta vastaavasti maaliskuun vientiluku oli tavanomaista korkeampi. Monet vientituotteet ovat räätälöityjä asiakkaan tarpeisiin ja toimitetaan siksi myöhemmin lakon jälkeen. Viivästyssakot saattavat kuitenkin astua mukaan kuvaan, ja yritysten maine luotettavana toimittajana voi kärsiä pidemmällä aikavälillä.

Ensi vuonna tavaraviennin kasvuvauhti kiihtyy noin 4 prosenttiin, kun keskeisten vientimaiden Saksan ja Ruotsin talouskasvu vahvistuu.

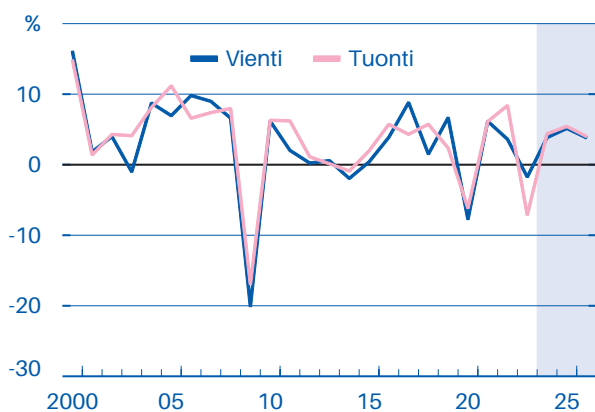
Palveluviennin määrän odotetaan tänä vuonna kääntävän reippaaseen 12 prosentin kasvuun. Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelujen osuus pal-

veluviennistä on yli kolmannes ja ohjaa siksi eniten koko palveluviennin kehitystä. Telesektorin vienti väheni arvoltaan tuntuvasti vuosina 2022–2023. Vienti EU-maihin oli kuitenkin edelleen kasvussa, mutta vienti muihin kuin EU-maihin oli laskussa. Maakohdaisia tilastoja vuodelle 2023 ei ole vielä julkaistu. EU:n ulkopuolisista maista Yhdysvallat on ylivoimaisesti suurin tietojenkäsittelypalvelujen viennin kohdemaana, laskua viennissä näkyi selvästi jo vuonna 2022. Myös vienti Japaniin, Venäjälle ja Kiinaan laski tuntuvasti, mutta niiden osuus on pieni verrattuna Yhdysvaltoihin. Odotamme kuitenkin, että tietojenkäsittelypalvelujen vienti kääntyy tänä vuonna hitaaseen kasvuun. Matkailuviennin ja muiden palvelurien kasvun odotetaan jatkuvan.

Tavaratuonti kääntyy tänä vuonna hitaaseen kasvuun

Tavaratuonnin määrä väheni viime vuonna poikkeuksellisen paljon, peräti 10,8 prosenttia. Teollisuuden varastoja purettiin, mikä merkittävästi vähensi tuontitarvetta. Sekä teollisuuden tuotantotarvikkeiden että poltto- ja voiteluaineiden tuonnin määrä putosi 18 prosenttia vuoden takaisesta. Investointitavaroitten tuonti väheni 9 prosenttia. Vain kestokulutustavaroitten (ml. henkilöautot) tuonti lisääntyi. Mainittakoon, että sähköenergian tuontimäärä puolittui

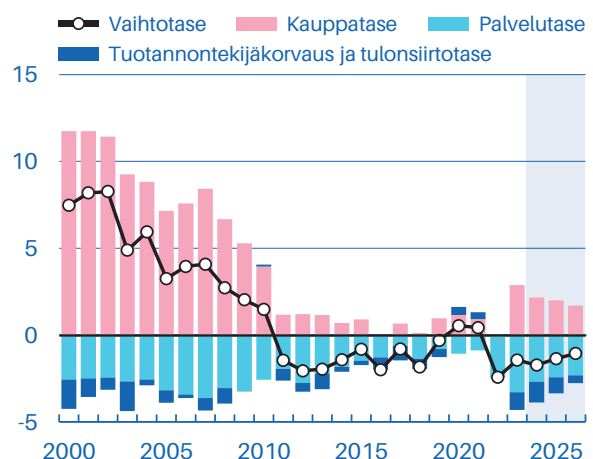
Viennin ja tuonnin määrän muutos (ml. palvelut)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLÄ S24.1/u11

Vaihtotaseen jäämä komponentteittain suhteessa bkt:hen, %

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLÄ S24.1/u02

vuonna 2023 edellisvuoteen verrattuna, arvoltaan sen tuonti väheni 82 prosenttia. Valtaosa tuodusta sähköenergiasta tuli Ruotsista ja vain pieniä määriä Norjasta ja Virossa. Sähköenergian osuus koko tavaratuonnin arvosta oli kuitenkin vain 0,7 prosenttia vuonna 2023.

Tänä vuonna tavaratuonti kääntyy vajaan 3 prosentin kasvuun, kun hitaasti kasvava vientiteollisuus tarvitsee lisää tuotantotarvikkeita. Ensi vuonna tavaratuonnin odotetaan kasvavan vajaan 5 prosentin tahtia, kun tavaraviennin kasvu on jälleen vahvaa. Loppuvuodesta 2026 Puolustusvoimien uusien hävittäjien hankinta Yhdysvalloista alkaa näkyä investointitavaroiden tuonnissa.

Venäjän-kaupan tyrehtyttyä Saksa, Ruotsi, Kiina ja Norja ovat nyt Suomen tärkeimmät tavaratuonnin maat. Raakaöljyn tuonti Venäjältä on korvattu tuonnilla Norjasta. Venäjän osuus tavaratuonnistamme oli enää 1,8 prosenttia vuonna 2023.

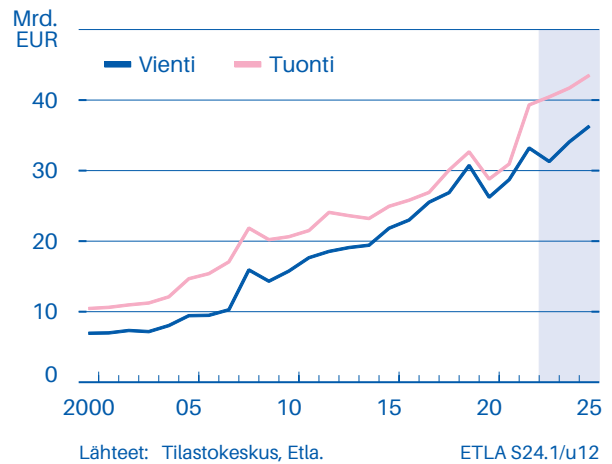
Arvioimme, että palvelutuonnin määrä kasvaa noin 5 prosenttia tänä vuonna ja vajaan 7 prosenttia vuonna 2025. Matkailu ylitti viime vuonna koronavuosia edeltäneen tason, sen osuus oli runsaat 13 prosenttia. Kahden suurimman erän, kuljetusten ja teknisten, kaupankäyntiin liittyvien ja muiden liike-elämän palvelujen, osuus palvelutuonnin arvosta oli 18 prosenttia.

Vaihtotaseen vaje pienenee hieman ensi vuodesta alkaen

Vaihtotaseen alijäämä supistui viime vuonna 6,5 miljardista eurosta 4 miljardiin euroon. Vuoden 2022 erityisen suuren alijäämän taustalla oli palvelutaseen tavanomaista suurempi alijäämä, samanaikaisesti kun kauppataase poikkeuksellisesti oli lievästi alijäämäinen.

Kauppataase kääntyi 8 miljardin ylijäämään vuonna 2023. Palvelutaseen alijäämä puolestaan nousi 6,1 miljardista eurosta 9,2 miljardiin euroon. Tuotannon-tekijäkorvausten ja tulosiirtojen tase oli maaliskuussa julkaistujen tilastojen mukaan 2,9 miljardia alijäämäinen.

Palveluiden viennin ja tuonnin arvo

Nettotuotannontekijäkorvaukset ulkomailta (ensitulo) on yleensä ylijäämäinen erä, mutta viime vuonna se kääntyi lievästi alijäämäiseksi. Korkomenot ulkomaille nousivat 7,6 miljardia euroa edellisvuodesta, ja ulkomaille menneet suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot lisääntyivät 1,6 miljardia. Sen sijaan osinkoja maksettiin ulkomaille 2,4 miljardia edellisvuodesta vähemmän. Korkoja maksettiin Suomeen 5,1 miljardia enemmän kuin vuonna 2022. Tulonsiirroista suurin erä on arvonlisäveroon ja bruttokansantuloon perustuvat EU:n omat varat, joka on alijäämäinen.

Ennustejaksolla tulonsiirrot ovat noin 3 miljardia euroa alijäämäinen erä. Ensitulo kääntyy jälleen ylijäämäiseksi vuonna 2025, mutta tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen tase pysyy silti alijäämäisenä vuosina 2024–2026.

Kauppataaseen ylijäämän odotetaan tänä vuonna kutistuvan noin 6,1 miljardiin euroon. Palvelutaseen alijäämä puolestaan pienenee noin 7,7 miljardiin euroon. Tavaroiden ja palveluiden tase on siten 1,6 miljardia euroa alijäämäinen kuluvana vuonna. Tuotannontekijäkorvaukset ja tulonsiirrot vetävät vaihtotaseen noin 5 miljardin alijäämään vuonna 2024. Seuraavina vuosina vaihtotaseen vajeen odotetaan jonkin verran pienenevän. •

Investoinnit

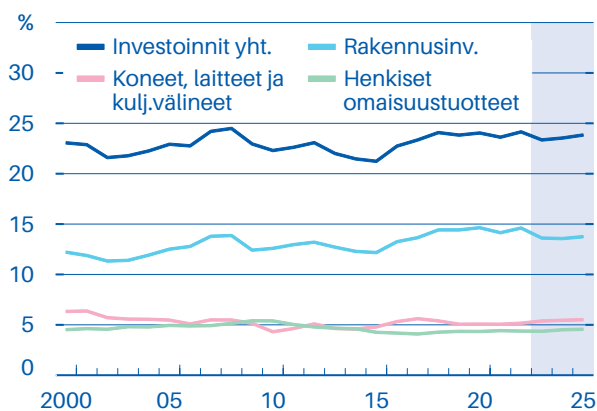
Julkiset investoinnit kasvavat, yksityiset eivät

ENNAKKOTIETOJEN MUKAAN investoinnit supistuivat 4,2 prosenttia viime vuonna. Rakennusinvestoinnit näyttäisivät supistuneen viime vuonna vähän voimakkaammin kuin syksyllä ennustettiin, 8,2 prosenttia. Myös henkiset omaisuustuotteet supistuivat hieman. Kone- ja laiteinvestoinnit kuitenkin kasvoivat selvästi. Sekä yksityiset investoinnit että julkiset investoinnit supistuivat noin 4 prosenttia.

Tänä vuonna investointien ennustetaan kasvavan 1,1 prosenttia. Ennustemme mukaan yksityiset investoinnit eivät kuitenkaan kasva, vaan koko investointien kasvun aiheuttaa julkisten investointien huomattava kasvu. Julkisia investointeja kasvattavat lisäpanostukset t&k:hon ja tiestön kunnossapitoon. Ensi vuonna investoinnit kasvavat reilut kolme prosenttia ja vuonna 2026 vajaan 5 prosenttia. Vuoden 2026 kasvuastetta nostavat puolustusvoimien hävittäjät.

Rakennusinvestointien odotetaan kääntyvän tänä vuonna kasvuun. Vuosikasvu jää kuitenkin nollan tuntumaan. Käännöksi tapahtuu sekä asuinrakennusinvestoinneissa että muissa talorakennuksissa. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat tänä vuonna vielä jokin verran vuositasolla. Maa- ja vesirakennusinvestoinnit supistuivat viime vuonna selvästi muuta rakentamista vähemmän, ja niiden odotetaan kasvavan tänä vuonna jonkin verran. Vuosina 2025 ja 2026 rakentamisen odotetaan kasvavan laaja-alaisesti noin 3 prosentin vauhdissa. Ennustemme mukaan rakentaminen nou-

Investointiasteet

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S24.1/i11

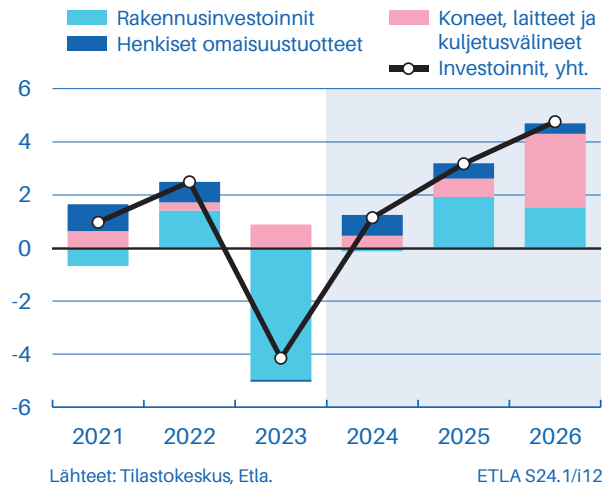
see syvimmästä kuopastaan mutta ei palaudu ennusteperiodilla edellisten vuosien korkeille tasoille.

Rakentamisen näkymät olivat olleet jo pitkään heikot, kun odotettua korkeammalle nostetut korot heikensivät näkymiä entisestään viime vuoden lopulla. Tämän vuoden alussa rakentamisen luottamus on edelleen ollut heikkoa. Myönnettyt rakennusluvut ovat laskeutuneet rajusti ja laaja-alaisesti vuodesta 2021 alkaen, ja esimerkiksi uusia asuntolainoja otetaan nyt historiallisen vähän. Viime vuonna vain liikerakennuksiin, julkisiin rakennuksiin ja yhdyskuntatekniikan rakennuksiin myönnettiin enemmän lupia kuin vuonna 2022. Ennusteemme mukaan rakentamisen näkymät alkavat parantua kesää kohti, kun epävarmuus korkotasosta ja vuoden 2024 rahapolitiikan suunnasta vähennee ja ostovoima kohenee hiljalleen.

Ennakkotietojen mukaan kone- ja laiteinvestoinnit kasvoivat viime vuonna reilut 4 prosenttia. Ennustamme kone- ja laiteinvestointien kasvavan tänä vuonna jonkin verran ja vuosina 2025 ja 2026 jo kohtalaisesti. Vuoden 2026 kasvuastetta nostavat merkittävästi puolustusvoimien uudet hävittäjät, joiden vuoksi myös julkisten investointien kasvuaste on huomattavan suuri.

Henkiset omaisuustuotteet, joista suuren osan muodostavat t&k-investoinnit, ovat kasvaneet kohtuullisesti viime vuosina. Nämä investoinnit supistuivat trendimäisesti vuoden 2008 jälkeen kunnes vuon-

Kontribuutio investointien kasvuun, %-yks.

na 2017 ne kääntyivät uudelleen kasvuun. Vuosien 2017–2022 aikana kasvu on ollut keskimäärin reilut 3 prosenttia vuodessa. Viime vuonna nämä investoinnit kuitenkin supistuivat vähän. Ennustamme, että ne kasvavat tulevina vuosina kohtalaisesti. Kasvua tukevat julkisen sektorin huomattavat lisäpanostukset t&k-menoihin.

Investointiaste on vuodesta 2017 lähtien ollut keskimäärin noin 24 prosenttia. Viime vuonna se oli 23,4 prosenttia. Investointiaste nousee ennusteperiodilla hitaasti. Rakentamisen investointiaste jää aiempaa alemmas vuosien 2024–2026 aikana. •

Yksityinen kulutus

Yksityinen kulutus pitää pintansa ja piristyy ensi vuonna

YKSITYISEN KULUTUKSEN MÄÄRÄ kasvoi viime vuonna 0,4 prosenttia edellisvuodesta, ja kulutus piti pintansa hyvin läpi vuoden. Kotitalouksien reaalin ostovoima nousi noin prosentin. Nimellisen palkkasumman kasvu oli voimakasta, samoin kuin kotitalouksien sekatalojen ja toimintaylijäämän. Sen sijaan netto-omaisuustulot vähenivät. Yksityisen kulutuksen hinnat nousivat keskimäärin huomattavasti mutta vähemmän kuin edellisvuonna, ja vuoden jälkipuoliskolla hintataso oli jo vakaa. Säästämisaste oli

edelleen negatiivinen kuten vuonna 2022 mutta jonkin verran silloista vähemmän.

Ennustemme mukaan yksityinen kulutus vahvistuu edelleen hitaasti kuluvan vuoden mittaan ostovoiman myönteisen kehityksen myötä. Kasvu on ripeämpää vuoden jälkipuoliskolla kuin alussa. Kulutuksen määrä kasvaa 0,6 prosenttia eli hieman enemmän kuin viime vuonna. Yksityisen kulutuksen deflaattori, eli hinta, nousee tänä ja erityisesti ensi vuonna enem-

Yksityiset kulutusmenot						
Kulutuserä	Arvo, mrd. e 2023	Määrän muutos edellisestä vuodesta, %				
		2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
Yksityiset kulutusmenot	145,7	1,8	0,4	0,6	1,6	1,3
Kestävät kulutustavarat	10,2	-6,3	-4,0	0,0	3,2	3,4
Puolikestävät tavarat	10,2	-0,6	-2,0	0,2	1,6	1,4
Lyhytikäiset tavarat	40,9	-4,2	-2,3	0,3	0,8	0,6
Palvelut	76,6	5,7	2,2	1,1	2,0	1,6
Muut ¹	7,8	-0,3	0,4	-2,5	0,9	0,2

¹ Muut = kotitalouksien nettokulutusmenot ulkomailla sekä voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutus. Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

män kuin kuluttajahintainflaatio, eikä reaalin ostovoima siksi vahvistu yhtä paljon kuin matalan inflaation perusteella voitaisiin odottaa. Nämä hintaindeksit lasketaan hieman eri tavoilla. Tästä huolimatta kotitalouksien reaalin ostovoima vahvistuu ennusteessa tänä vuonna jopa 2,7 prosenttia, mihin vaikuttavat merkittävästi myös hallituksen tekemät verotusta, soka-maksuja ja tulonsiirtoja koskevat päätökset. Kotitalouksien palkkasumman, sekatalojen ja toimintaylijäämän kasvu hidastuu viime vuodesta, mutta netto-omaisuustulot kääntyvät pieneen kasvuun.

Säästämisaste vahvistuu tänä vuonna ja kääntyy positiiviseksi. Se oli hieman positiivinen jo viime vuoden lopulla. Lisääntynyt epävarmuus muun muassa työllisyystilanteesta lisää säästämistä, joskin kotitaloudet ovat tässä suhteessa kovin erilaisessa asemassa.

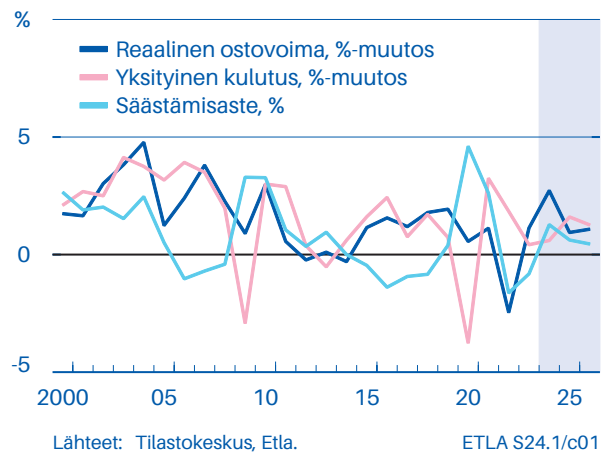
Ensi vuonna yksityinen kulutus kasvaa keskimäärin selvästi ripeämmin kuin tänä vuonna, noin 1,6 prosentin vauhtia. Reaalin ostovoiman kasvu hidastuu kuvasta vuodesta, ja säästämisaste alenee hieman.

Yksityisen kulutuksen määrä aleni viime vuonna kaikissa tavaroihin liittyvissä kulutuksen kestävyysluokissa jo toista vuotta peräjälkeen. Tämä oli osittain edelleen kulutuksen rakenteen palautumista pande-

miasta mutta todennäköisesti lähinnä reaktio hintatason nousuun. Palvelujen kysynnän määrä kasvoi viime vuonna yli kaksi prosenttia. Kasvu kertyi enimmäkseen muista palveluista ja nettoturismimenoista ja vähemmän asumiseen liittyvistä palveluista. Hieman yli puolet palvelujen kysynnästä liittyy asumiseen.

Kysynnän määrän aleneminen päättyi ennusteemme mukaan tänä vuonna kaikissa neljässä kulutuksen kestävyysluokassa.

Kulutus, ostovoima ja säästäminen

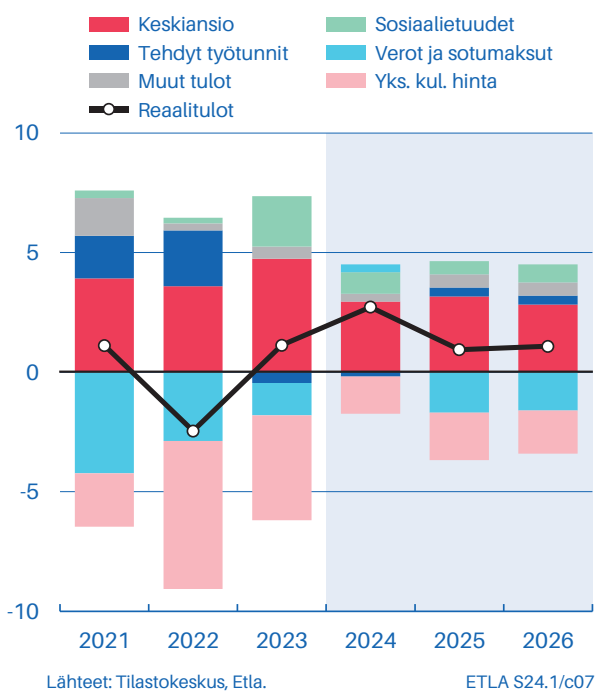

Kotitalouksien käytettävissä olevat nimellistulot, ostovoima ja säästäminen						
Tuloerä	Arvo, mrd. e 2023	Määrän muutos edellisestä vuodesta, %				
		2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
Palkat	104,3	6,6	4,9	4,0	3,9	3,5
Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	21,2	7,1	3,7	-1,7	3,9	3,5
Toimintaylijäämä	9,6	-4,8	4,1	2,2	2,9	3,5
Sekatulo	9,2	0,1	6,6	0,2	1,8	2,0
Omaisuustulot, netto	11,1	8,4	-2,8	2,2	3,3	2,5
Tulonsiirrot kotitalouksille	54,2	1,1	5,5	2,0	1,4	1,9
Tulonsiirrot julkiselle sektorille	72,7	5,9	2,7	-0,8	3,4	3,2
Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot	136,9	3,6	5,6	4,3	2,9	2,9
Yksityisen kulutuksen hinta		6,2	4,4	1,6	2,0	1,8
Reaalin ostovoima ¹		-2,5	1,1	2,7	0,9	1,1
Säästämisaste ²		-1,6	-0,8	1,3	0,6	0,5

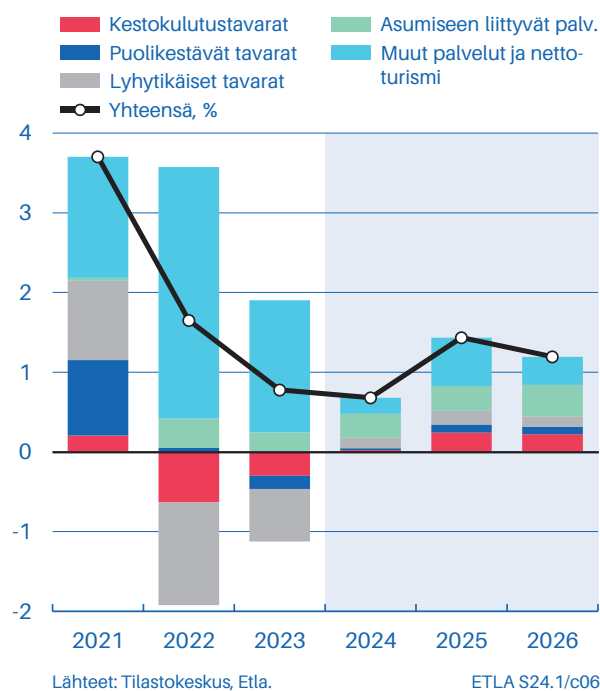
¹ Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo jaettuna yksityisten kulutusmenojen hintaindeksillä.

² Säästämisaste: kotitaloudet ja niitä palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

Kontribuutio kotitalouksien tulojen muutokseen, %-yksikköä

Kontribuutio kotitalouksien kulutusmenojen määrän muutokseen, %-yksikköä

Kestokulutustavaroiden (mm. autot, huonekalut, tietokoneet ja puhelimet) kysynnän määrä pysyy tänä vuonna viime vuoden tasolla ja kääntyy noin kolmen prosentin kasvuun ensi vuonna. Kysyntää on aiemmin heikentänyt muun muassa tuotteiden poikkeuksellinen hintojen nousu, mutta tämä kehitys on monilta osin päättynyt ja osin kääntynyt pieneen laskuunkin. Pandemiaa edeltänyt hintatason jatkuva aleneminen tuskin palautuu.

Sekä puolikestävien tavaroiden (mm. vaatteet, autojen varaosat ja urheiluvälineet) että lyhytikäisten tavaroiden (mm. elintarvikkeet, polttoaineet ja sähkö)

kulutuksen määrä kasvaa vain parin kymmenyksen vauhtia tänä vuonna. Ensi vuonna kasvu piristyy.

Kestävässä ja puolikestävässä tavaroissa on tilastojen mukaan viime vuodelta merkittävä negatiivinen kasvukontribuutio, joka painaa koko vuoden kulutusnäkyä kansantalouden tilinpidossa.

Palvelujen (asuminen ja muut ostetut palvelut) kysyntä kasvaa tänä vuonna noin prosentin, eli hieman hitaammin kuin viime vuonna. Kasvu vahvistuu ensi vuonna. •

Julkinen talous

Udistuneina voimaan astuvat EU:n finanssipolitiikan säännöt kirittävät hallitusta pienentämään julkista alijäämää. Hallitus on toimeenpannut julkisen talouden sopeutusohjelmaansa, mutta valtion menot kasvavat hyvinvointialueiden rahoittamisen ja hallituksen investointiohjelman myötä. Alijäämä- ja velkakehitys erkanevat toisistaan.

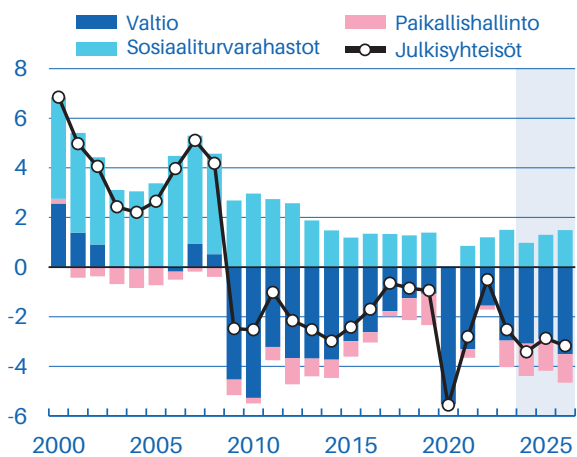
Hyvät uutiset vähissä

VALTION HEIKKO TALOUSTILANNE painoi koko julkisen talouden rahoitusaseman 7 mrd. euroa miinukselle viime vuonna. Valtio otti viime vuonna vastuun sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen rahoituksesta, vaikka palveluiden järjestämisvastuu

on hyvinvointialueilla. Valtiontalous päätyi yli 8 mrd. euroa alijäämäiseksi, mikä vastaa 3 prosenttia bkt:sta.

Viime vuonna verotulojen kasvu pysähtyi. Takana oli kaksi vuotta verotulojen poikkeuksellista kasvua ta-

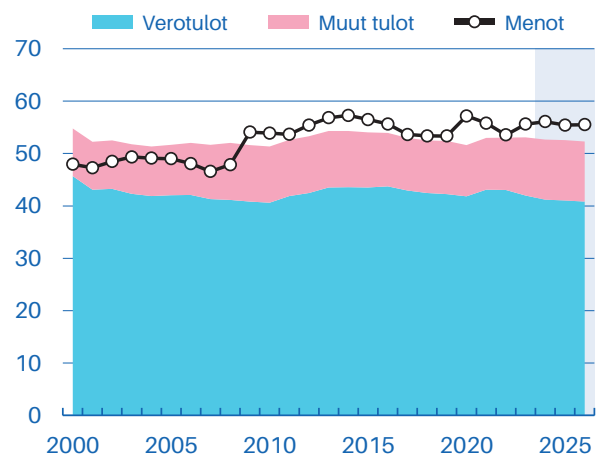
Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa bkt:hen, %

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/g43

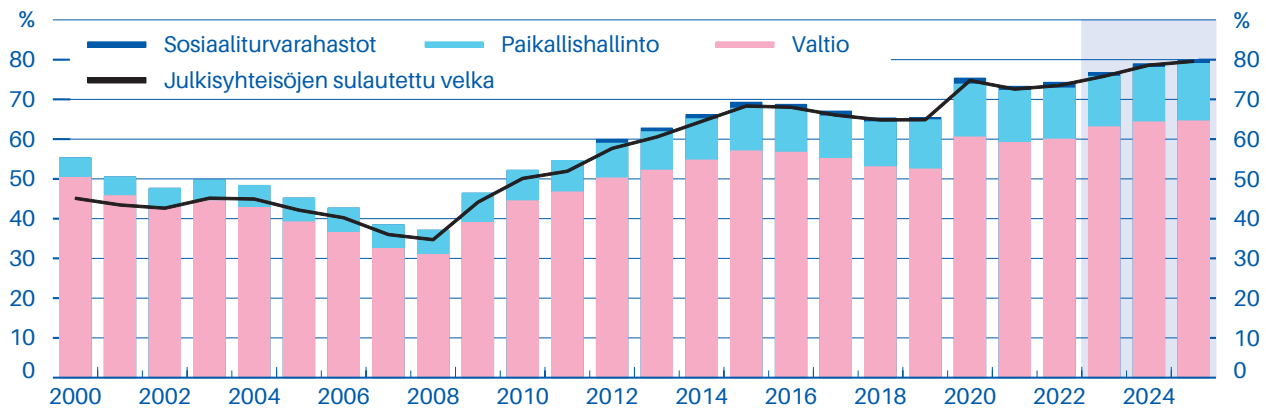
Julkisyhteisöjen tulot ja menot suhteessa bkt:hen, %

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/g61

Julkisyhteisöjen velka suhteessa bkt:hen

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/g60

louskasvun ja hintojen nousun takia. Lähivuosina verotulojen kasvu jää vaimeaksi. Työttömyysvakuutusmaksun alennus tänä vuonna pienentää sosiaaliturvarahastojen tuloja, ja siten myös niiden ylijäämiä.

Julkiset kulutusmenot kasvoivat voimakkaasti erityisesti viime vuoden alkupuolella. Paikallishallinto-sektorin palkkaohjelma osaltaan ylläpitää julkisten menojen kasvua, jota hallituksen sopeutusohjelma toisaalta hidastaa. Indeksileikkausten ulkopuolelle jätetyt eläkkeet kasvavat reippaasti tänäkin vuonna.

Investointien suunta on toinen. Suomi on antanut aseapua Ukrainalle n. 1,6 mrd. euroa vuoden 2022 jälkeen, mikä näkyy tilastoissa investointien pudotuksena. Aseavun odotetaan jatkuvan samansuuruisena. Ennustejaksolla julkisia investointeja lisäävät t&k-rahoituslaki sekä hallituksen investointiohjelma, joka koostuu reilun 3 mrd. euron infrainvestoinneista. Valtion omaisuuden myynnillä rahoitettavat infrahankkeet eivät lisää velkaa mutta kasvattavat kyllä alijäämää lähes saman verran kuin sopeutusohjelma sitä ennustejaksolla pienentää. Hallitus myös lisää valtiontukia yrityksille 400 milj. eurolla EU-maiden harjoittaman teollisuuspolitiikan hengessä.

Tänä vuonna julkisen rahoitusaseman ennustetaan heikkenevän viime vuoden -2,5 prosentista -3,4 prosenttiin suhteessa bkt:hen ja vahvistuvan hieman eli

-2,9 prosenttiin ensi vuonna. Vuonna 2026 alijäämää alkavat painaa hävittäjähankinnat.

Hallituksen sopeutusohjelman toimia toteutuu ennustejaksolla reilun kolmen miljardin euron verran. Hallitusohjelman mukaiset veromuutokset ovat julkisen rahoitusaseman kannalta neutraaleja, eli verojen alennusten vaikutus on kiristysten kanssa yhtä suuri. Historiallisen suuri työttömyysvakuutusmaksun alennus pienentää sosiaaliturvarahastojen ylijäämää ja sitä kautta heikentää julkisen talouden rahoitusasemaa.

Alennuksen tekemättä jättäminen ei kuitenkaan olisi auttanut velkaantuvaa valtiota ja siten vähentänyt julkista velkaantumista. Ilman uusia päätöksiä kokonaisveroaste laskee myös siksi, että valmisteverojen ja liikenteen verojen tuotto pienenee, kun verotettava toiminta vähenee mm. autokannan sähköistymisen takia. Tämä jättää tilaa valtiota hyödyttävien, kasvua vähiten haittaavien verojen korotuksille ilman, että kokonaisveroaste viime vuosista kasvaa.

EU:n finanssipolitiikan säännöt palaavat ensi vuonna uudistuneina – vaikkakaan ei juuri yksinkertaisempina – voimaan. Vanha, tuttu 3 prosentin alijäämänsääntö on yhä tärkein. Hallituksen päätös rahoittaa investointeja omaisuuden myynnillä on EU-sääntöjen näkökulmasta epäonnistunut, koska se kasvattaa alijäämää, vaikka lisävelkaa ei tarvita. •

Tuotanto, työllisyys, hinnat ja kustannukset

Suomen talous kääntyy tänä vuonna hitaaseen 0,3 prosentin kasvuun, palvelujen vetämänä. Teollisuustuotanto ja rakentaminen kasvattavat arvonlisäystä vasta ensi vuonna. Työmarkkina-tilanne heikentyi viime vuoden lopulla. Alkuvuonna tilanne jatkuu heikkona erityisesti rakentamisessa ja teollisuudessa. Loppuvuotta kohden tilanne alkaa kuitenkin kohentumaan laaja-alaisesti. Ensi vuonna työllisyys nousee ja työttömyys vähenee talouden kasvun mukana. Tavaroiden hintojen nousu on hidastunut selvästi, osittain kääntynyt laskuunkin. Inflaation painopiste siirtyy palveluihin ansiotason nousun myötä.

Tuotanto

Suomen bkt kasvaa tänä vuonna hyvin hitaasti

ETLA ARVIOI KEVÄÄN ENNUSTEESSAAN, että Suomen bkt kääntyy tänä vuonna 0,3 prosentin kasvuun. Kaikki kysyntäerät kasvattavat bruttokansantuotetta. Vielä syksyllä arvioimme, että kokonaistuotanto kasvaisi 0,8 prosenttia. Talouden näkymät ovat kuitenkin sen jälkeen heikentyneet. Toimialoittain tarkasteltuna palvelujen ja alkutuotannon arvonlisäyksen kasvu jää vaimeaksi ja teollisuuden sekä rakentamisen arvonlisäys supistuu. Ensi vuonna bkt kasvaa jo 1,4 prosenttia, mutta kysyntäeristä vain yksityinen kulutus

ja investoinnit vaikuttavat positiivisesti bkt:n kehitykseen. Vuonna 2026 kokonaistuotannon arvioidaan lisääntyvän 1,3 prosenttia.

Teollisuustuotanto jää tänä vuonna tuotoksella mitattuna edellisvuoden lukemiin, kun tavaravienti kasvaa hitaasti. Laskelmien pohjana on kahden viikon lakko. Metalliteollisuuden tuotos pois lukien sähkö- ja elektroniikkateollisuus vähenee prosentin, mutta jälkimmäinen vetää koko toimialan noin kahden prosen-

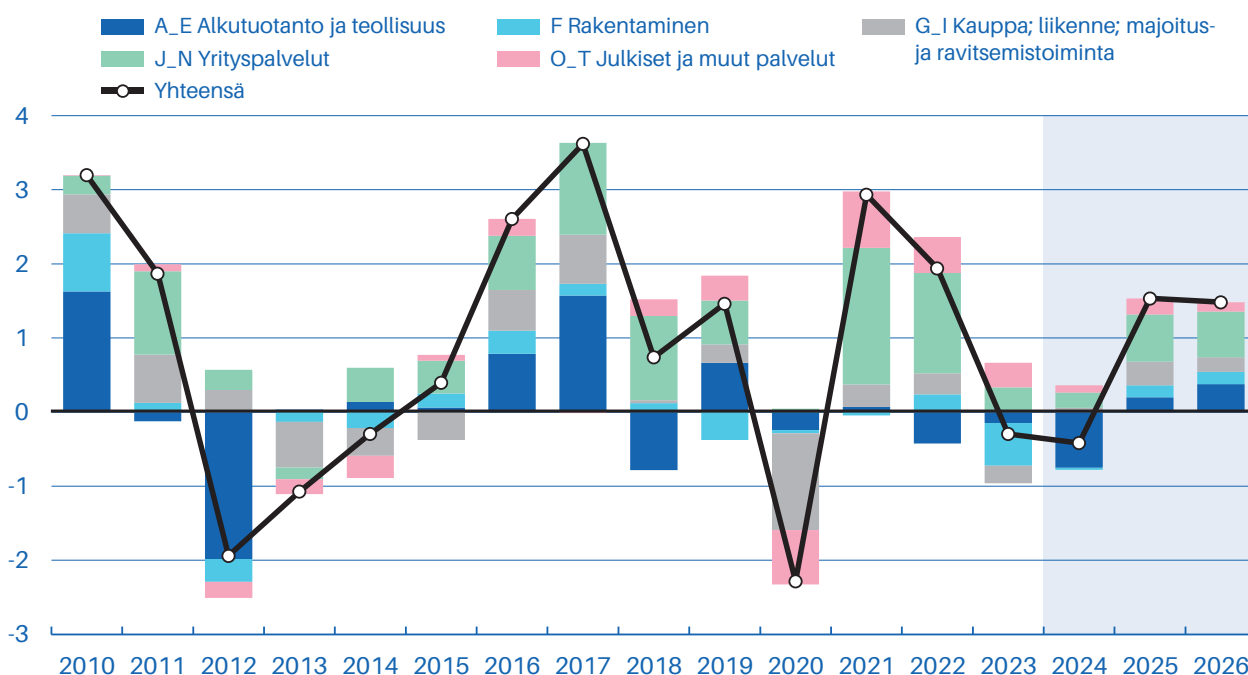
Arvonlisäys toimialoittain

	Arvo		Määrän muutos edellisestä vuodesta, %				
	Mrd. e 2022	%-osuus 2022	2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
Alkutuotanto	6,3	2,7	-2,7	2,5	0,8	0,9	0,4
Teollisuus	51,2	22,0	-1,7	-1,0	-3,6	0,9	1,8
Rakentaminen	16,1	6,9	3,4	-8,3	-0,4	2,5	2,5
Palvelut	159,1	68,4	3,1	0,6	0,5	1,7	1,4
Arvonlisäys perushintaan	232,7	100,0	1,9	-0,2	-0,3	1,6	1,5

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/t01t

Kontribuutio arvonnäykykseen, %-yksikköä

J_N Yrityspalvelut: Informaatio ja viestintä (J), Rahoitus- ja vakuutus toiminta (K), Kiinteistöalan toiminta (L), Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M), Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (N), O_T Julkiset ja muut palvelut: hallinto sekä koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut (O_Q), Taiteet, viihde ja virkistys sekä muut palvelut (R_T).

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/t17

tin laskuun. Myös metsäteollisuuden tuotos vähenee jonkin verran, mutta kemianteollisuuden tuotanto kääntyy nousuun. Vuonna 2025 teollisuuden tuotos kasvaa kolme prosenttia vientikysynnän voimistuksessa. Kemianteollisuuden tuotanto kasvaa selvästi tätä enemmän.

Rakentamisen arvonnäykyys supistuu vielä tänä vuonna vähän ja tuotoskaan ei kasva vuositasona. Tuotos ja arvonnäykyys alkavat kuitenkin elpyä tänä vuonna hitaasti. Rakentaminen lähti hiipumaan jo viime kesänä ja odotuksia enemmän nousseet korot syventävät ja pidentävät rakentamisen laskusuhdannetta merkittävästi. Erityisesti uusien asuntojen rakentaminen supistuu voimakkaasti edellisvuosista. Rakennusalan työllisyystilanne on heikko ja työttömyys sekä lomautukset ovat nousussa. Ennustemme mukaan työmarkkinatilanne alkaa paranemaan kuluvan vuoden aikana. Vuosina 2025 ja 2026 rakennusala kasvaa taas selvemmin.

Yksityisten palvelualojen arvonnäykyksen kasvu hidastui viime vuonna vain 0,3 prosenttiin kaupan sekä kuljetus- ja rahoitustoiminnan supistumisen seurauksena. Tänä vuonna yksityisten palvelualojen kasvu kiihtyy hieman kysynnän alkaessa elpyä, mutta jää kokonaisuutena ottaen kuitenkin keskimäärin vajaaseen yhteen prosenttiin. Ennakoimme arvonnäykyksen kasvavan muilla aloilla paitsi majoitus- ja ravitsemistoiminnassa. Kasvu on nopeinta informaatio- ja viestintäalalla. Ensi vuonna yksityisten palvelualojen kasvu piristyy keskimäärin kahden prosentin tuntumaan. Julkiset palvelut (hallinto, sote ja opetusala) kasvoivat viime vuonna hieman nopeammin kuin yksityiset palvelut, mutta tänä ja erityisesti ensi vuonna tilanne kääntyy päinvastaiseksi. •

Työllisyys

Työmarkkinat viilentyneet

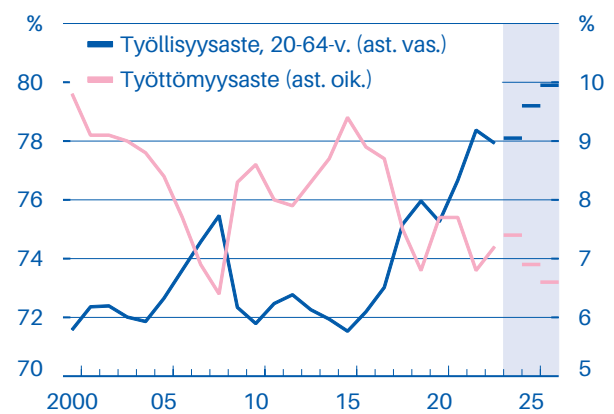
TYÖLLISTEN MÄÄRÄ KASVOI 2023 alkuvuonna mutta kesän jälkeen vähentyi selvästi. Näin vuositasolla työllisiä oli kuitenkin suunnilleen saman verran kuin vuonna 2022. Työllisyysaste pieneni hieman mutta osallistumisaste nousi, koska työvoima on kasvanut samalla kuin työvoimaan kuulumattomien määrä on supistunut. Tänä vuonna työllisten määrän ennustetaan pysyvän samalla vuositasolla kuin 2023. Alkuvuonna työllisten määrä vähenee mutta loppu vuonna se taas kasvaa seuraten yleistä talouskehitystä. Vuosina 2025–2026 työllisten määrä kasvaa taas. Työllisyysaste nousee ennusteperiodilla lähelle 80 prosenttia, koska samalla kun 20–64-vuotiaitten työllisten määrä nousee, saman kohortin työikäisen väestön määrä laskee.

Avointen työpaikkojen määrä on laskenut selvästi kestästä, ja niitä on vähemmän kuin ennen pandemiaa. Työttömien määrä kasvoi selvästi viime vuonna, ja ennustamme, että niiden määrä kasvaa vielä tänä vuonna. Työttömyysaste nousee tänä vuonna 7,4 prosenttiin mutta pienenee taas ensi vuodesta lähtien. Työttömyysaste on alkuvuonna selvästi tätä korkeampi, mutta loppuvuotta kohti työmarkkinatilanne alkaa kohentua. Pandemian aikana noussut pitkäaikaistyöt-

tömyys laski viime vuoden kesään asti, mutta vuoden lopulla pitkäaikaistyöttömien määrän lasku pysähtyi. Pitkäaikaistyöttömiä on huomattavasti enemmän kuin ennen pandemiaa.

Työmarkkinatilanne on erilainen jalostuksessa ja palveluissa. Palveluissa tilanne ei ole heikentynyt yhtä paljon kuin jalostuksessa. Palveluissa työllisyys ei ole

Työllisyys- ja työttömyysaste

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/e19

Työvoimatase						
	Määrä	Vuosikasvu, %				
	2021	2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
Työvoima (1 000 henk.)	2 766	1,6	0,8	0,2	1,5	0,3
Työlliset (1 000 henk.)	2 555	2,5	0,3	0,0	2,0	0,7
Työttömät (1 000 henk.)	212	-10,4	7,4	3,2	-5,8	-4,6
Tehdyt työtunnit (milj.)	4 211	2,6	-0,5	-0,2	0,4	0,4
		Osuudet, %				
Osallistumisaste ¹ , %	67,1	68,2	68,6	68,8	69,9	70,2
Työllisyysaste ² , %	76,7	78,4	77,9	78,1	79,2	79,9
Työttömyysaste ³ , %	7,7	6,8	7,2	7,4	6,9	6,6

¹ Työllisten ja työttömien osuus työikäisestä väestöstä (15–74-vuotiaat). ² 20–64-vuotiaat. ³ 15–74-vuotiaat.
Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S24.1/e03t

laskenut merkittävästi, vaikka tunnit ovatkin supistuneet viime vuoden lopulla. Erityisesti rakentamisessa tilanne on heikko. Viime vuoden lopulla ja nyt alkuvuonna työttömien, lomautettujen ja lyhempää päivää tekevien määrät ovat kasvaneet merkittävästi. Ennustemme mukaan rakennusalan työttömyys pysyy aiempaa korkeampana ennusteperiodilla, vaikka alan vaikea työllisyystilanne alkaakin helpottua jo kuluvan vuoden aikana.

Viime vuonna tehdyt tunnit supistuivat yksityisellä sektorilla selvästi mutta kasvoivat julkisella sektorilla. Sama kehitys koskee myös työllisiä. Tämä selittää osittain sitä, miksi työmarkkinatilanne on erilainen palveluiden ja jalostuksen välillä, koska julkinen sek-

tori on vahvasti palveluvaltainen. Koko talouden tehdyt työtunnit kuitenkin supistuivat viime vuonna toisin kuin työllisten määrä. Ennustemme mukaan tehdyt työtunnit supistuvat edelleen tänä vuonna hie- man mutta kasvavat taas vuosina 2025 ja 2026.

Vuosien 2025 ja 2026 työllisyyden kasvu selittyy valtaosin sillä, että euroalueen ja Suomen talous kääntyy uudelleen selvemmin kasvuun rahapolitiikan kir- reyden höllentyessä, mutta työllisyysennustettamme nostavat myös hallitusohjelmassa esitetyt työmark- kinoihin kohdistuvat toimet. Ennustemme mukaan kaavaillut toimet vaikuttavat työmarkkinoihin niin, että uusia työllisiä tulee sekä työttömistä että työvoi- man ulkopuolelta. •

Hinnat ja kustannukset

Hintojen nousu hidastuu vuoden loppua kohti

KULUTTAJAHINTAINDEKSIIN NOUSUKULMA alkoi loiventua viime vuoden keväällä, ja hintojen nousuvauhti vuoden takaisesta onkin hidastunut selvästi. Tämä kehitys tukee inflaation hidastumista edelleen kuluvan kevään aikana, mutta ennusteen mukaan hidastuminen jatkuu syksyyn asti. Sen jälkeen vuosiinflaatio alkaa taas hieman kiihtyä, mutta pysyy kuitenkin EKP:n keskipitkän aikavälin tavoitteiden rajoissa.

Inflaation maltillistumisen taustalla on raaka-aineiden, maatalouden tuottajahintojen, tuotettujen tavaroiden ja globaalien logistiikkaketjujen hintakehityksen rauhoittuminen – ja monessa tapauksessa aleneminenkin – viimeaikaisista huipuistaan. Ennusteen mukaan näiden taustavoimien hintakehitys on maltillista myös lähiaikoina, joskin yksittäisiin raaka-aineisiin voi liittyä geopoliittisia tai säähän ja kasvitauteihin liittyviä riskejä, jotka välittyvät viipeellä myös kuluttajahintoihin.

Nämä tekijät pitävät tavaroiden hintakehityksen keskimäärin suhteellisen maltillisena, mutta ripeähkö ansiotason nousu ylläpitää palvelujen hintojen nousua. Ansiotason nousu vaikuttaa kuitenkin epäsuoras-

ti tuotantokustannusten kautta myös tavaroiden hintoihin.

Ennustemme mukaan kansallisen kuluttajahintaindeksin mukainen inflaatio hidastuu tänä vuonna keskimäärin 1,4 prosenttiin. Liikenteen hinnat alenevat hieman, mutta muissa pääerissä hinnat nousevat. Pai-

Inflaatio ja ansiotason muutokset

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond, Etlä. ETLA S24.1/p07

noltaan tärkeiden asumisen ja elintarvikkeiden hintojen nousu on hyvin maltillista, mikä pitää kokonaisinflaation hitaana, vaikka tietyissä pääerissä hintojen nousu on suhteellisen ripeää tänäkin vuonna. Asuntolainakorkojen vuosi-inflaatio kääntyy ennusteen mukaan kesällä negatiiviseksi, mutta koko vuonna vaikutus on silti keskimäärin positiivinen.

Ensi vuonna kuluttajahintojen nousu hidastuu entisestään, ja jää keskimäärin yhteen prosenttiin. Tämän kehityksen taustalla on vahvasti asuntolainojen korkojen ennustettu aleneminen. Korkojen ja vuokrataason mahdollinen odottamaton kehitys ovat yksi riski inflaatioennusteessa edellä mainittujen lisäksi. Toisaalta liikenteen hintakehitys kääntyy hieman positiiviseksi, ja elintarvikkeidenkin hinnat nousevat hieman enemmän kuin tänä vuonna.

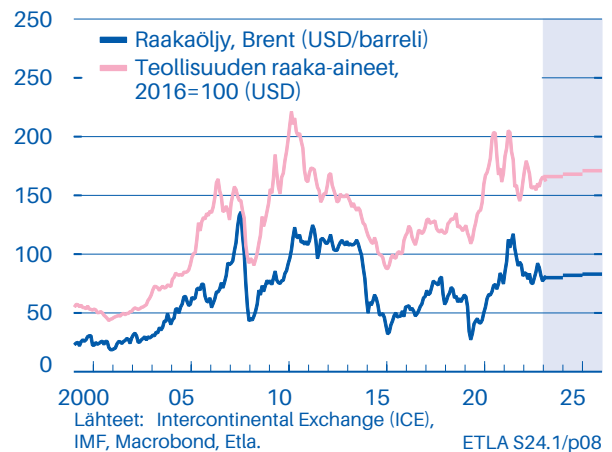
Kansallisen mittarin mukainen pohjainflaatio, jossa on poistettu elintarvikkeiden ja energian volatiilit hinnat, on tänä vuonna ennusteen mukaan 2,4 prosenttia mutta hidastuu ensi vuonna hieman alle yhden prosentin.

Suomen EU-yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio, jossa ei ole mukana muun muassa lainojen korkoja, nousee tänä vuonna samaa tahtia kuin kansallinen kuluttajahintaindeksi. Mutta juuri alenevien lainakor-

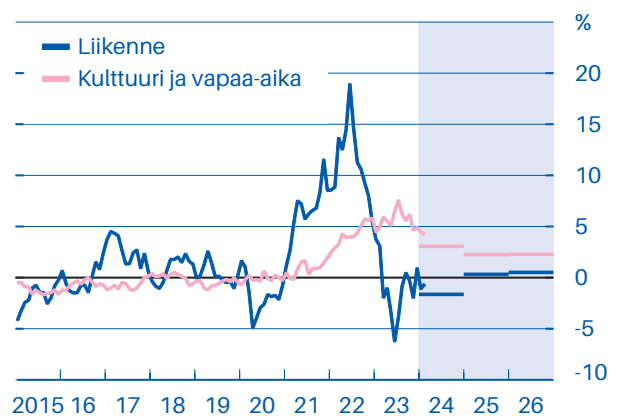
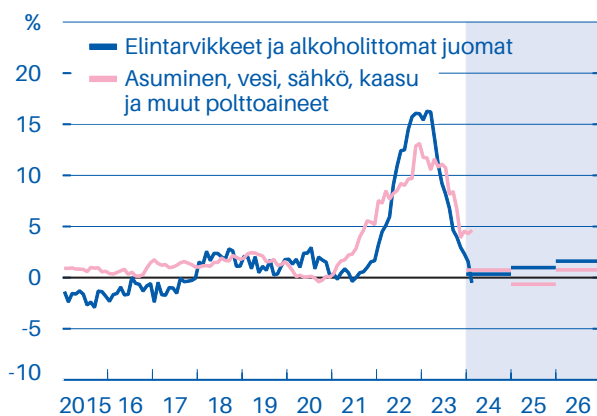
kojen puuttuminen tästä indeksistä pitää yhdenmukaistetun inflaatiotahdin vuosina 2025 ja 2026 korkeampana kuin kansallisen inflaation. Ennustemme mukaan yhdenmukaistettu inflaatio on näinä vuosina kahden prosentin tuntumassa.

Perushintaindeksi aleni jo viime vuonna melkein kaksi prosenttia ja alenee edelleen ennusteen mukaan tänä vuonna yhden prosentin. Ensi vuonna se nousee hieman. Perushintaindeksi ennakoii tavaroiden hintojen kehitystä kuluttajahintakorissa.

Raakaöljy ja teollisuuden raaka-aineet

Kuluttajahintainflaatio eräissä tuotteissa

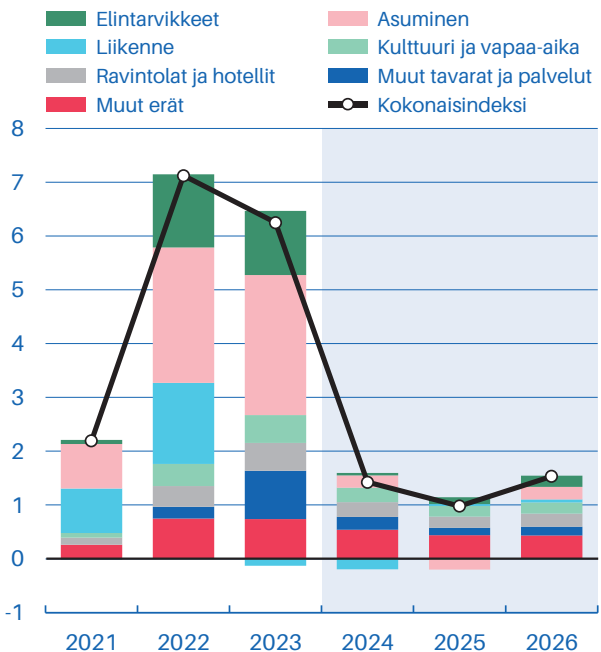
Hinta- ja kustannustason kehitys ja siihen vaikuttavia tekijöitä

Tekijä	Muutos edellisestä vuodesta, %					
	2021	2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
1. Työn tuottavuus ¹	0,8	-1,2	-0,6	0,5	1,0	0,9
2. Työvoimakustannukset työtuntia kohti	4,5	4,0	5,2	3,3	3,5	3,1
3. Ansiotaso	2,4	2,4	4,2	3,8	3,1	2,7
4. Yksikkötyökustannukset ²	3,7	5,3	5,8	2,7	2,5	2,2
5. Bkt:n hintaindeksi	2,4	5,4	4,8	2,3	2,4	2,1
6. Tuontihinnat (tavarat ja palvelut)	9,6	19,4	-3,3	-4,0	-2,0	0,2
7. Yksityisen kulutuksen hinta	2,2	6,2	4,4	1,6	2,0	1,8
8. Perushintaindeksi ³	9,9	21,0	-1,7	-1,0	0,3	0,7
9. Kuluttajahintainflaatio	2,2	7,1	6,3	1,4	1,0	1,5
10. Pohjainflaatio ⁴	1,7	4,1	6,6	2,4	0,9	1,5
11. EU-yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio	2,1	7,2	4,3	1,4	1,9	2,0
12. Reaalinen ansiotaso [3]/[9]	0,2	-4,4	-1,9	2,3	2,1	1,1
13. Reaalinen tuntityövoimakustannus [2]/[5]	2,0	-1,3	0,4	0,9	1,0	1,0

¹ Bkt:n määrä per tehdyt työtunnit. ² Työvoimakustannukset per bkt:n määrä. ³ Mittaa kotimaisten ja tuontitavaroiden hintakehitystä niiden lähtiessä markkinoille. ⁴ Inflaatio pl. energia ja elintarvikkeet. Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/p01t

Kuluttajahintainflaatio ja sen rakenne, %-yksikköä

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/p09

Ennusteessa on arvioitu nimellisen ansiotason nousun hidastuvan. Tähän vaikuttavat sekä inflaatiopaineiden että työmarkkinoiden kireyden väistyminen. Ansiotaso nousee ennusteessa tänä vuonna keskimäärin vajaat neljä prosenttia ja ensi vuonna noin kolme prosenttia.

Suomen tuotannon kustannuskilpailukyky paranee ennusteen mukaan tänä vuonna 1,9 prosenttia. Vuosina 2021–2023 se heikkeni yhteensä 4,2 prosenttia. Yli puolet kuluvan vuoden paranemisesta johtuu työnantajien sivukulujen alenemisesta, mutta myös tuottavuus, tuntipalkat ja valuuttakurssi tukevat kehitystä hieman. Ensi vuonna kustannuskilpailukyky paranee vielä hieman lisää.

Mittaamme kustannuskilpailukykyä nimellisten yksikkötyökustannusten kehityksellä kilpailijamaisa verrattuna Suomeen. Vertailussa on käytetty tätä Etlän uutta kevään ennustetta Suomelle ja Euroopan komission marraskuussa julkaisemia ennusteita muille maille. •

Ennusteryhmä

ETLAN ENNUSTERYHMÄN tärkeimpiä julkaisuja ovat Suhdanne-Ennuste, Suhdanne-Toimialat, Päästöennuste ja Kilpailukykyennuste. Suhdanne-Toimialat sisältää yksityiskohtaista tietoa eri toimialoilta, ja se julkaistaan ilmaisena verkkoversiona kahdesti vuodessa Suhdanne-raportin jälkeen. Päästöennuste on vuon-

na 2019 aloitettu julkaisu, joka ennustaa Suomen kasvihuonekaasupäästöjen kehitystä lähivuosina. Kilpailukykyennuste ennustaa Suomen tuotannon kustannuskilpailukyvyn tilaa lähivuosina ja siihen vaikuttavia tekijöitä.

Sakari Lähdemäki
KTT

Kansainvälinen talous,
investoinnit, työllisyys,
tuotanto

X: @lahdems

Päivi Puonti
VTT

Ennustepäällikkö
Yhteenveto, julkinen
talous, tuotanto

X: @PaiviPuonti

Ville Kaitila
VTL

Yksityinen kulutus,
hinnat ja kustannukset,
tuotanto

X: @VilleKaitila

Birgitta Berg-Andersson
KTL

Vienti, tuonti, vaihtotase ja
tuotanto

X: @BirgittaBergA1

SUHDANNE

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

ISSN: 0787-9342

Kustantaja: Taloustieto Oy

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
